

Hele mennesket – hele livet – hele kommunen

Program Halden KrF 2023 – 2027

Grunnlaget

KrFs politikk er forankret i den kristne kulturarv, med menneskeverd i sentrum.

Vårt mål er å skape et samfunn med god livskvalitet for hvert enkelt menneske, fra unnfangelse til naturlig død.

Vi ønsker å utforme en praktisk politikk for hele mennesket, hele livet, hele kommunen. Dette skjer best ved et aktivt samspill mellom det offentlige, private og frivillige.

Økonomi

Halden har mange gode ressurser, men er en skattesvak kommune med begrensede inntekter. Fordi vi må passe på å ha en bærekraftig økonomisk drift, kan det være gode formål i dag vi må si nei til for å kunne sikre enda bedre formål i morgen.

Kommunen bør ikke for raskt øke utgifter til prosjekter vi her og nå liker godt. Men den bør heller ikke redusere kommunale tilbud for tidlig, uten å ha oversikt over de langsiktige konsekvensene.

Kommunen skal gi gode offentlige tjenester til hele befolkningen. Den demografiske utviklingen viser at fremover må mer av kommunens ressurser gå til å styrke eldreomsorgen. Samtidig må vi passe på at kvaliteten på barn og unges oppvekstvilkår ikke forringes.

Styring av Halden

Ut fra vårt verdigrunnlag og vårt mål vil Halden KrF forme en praktisk politikk basert på åpenhet og vilje til samarbeid mellom administrasjon, politikere og kommunens innbyggere.

I enkeltsaker kan KrF samarbeide med alle partier som er enige med oss, og vi vil søke kompromisser der det er mulig. Samtidig vil vi arbeide for et stabilt flertallssamarbeid som kan føre en ansvarlig politikk i hele fireårsperioden. KrF vil prioritere samarbeid med partier som i størst mulig grad arbeider for samme hovedmål som oss.

Uavhengig av hvem som har flertall i kommunestyret, vil KrF arbeide for et godt samarbeid og brede forlik med alle partier, særlig i store saker for Halden-samfunnet.

KrF vil

- Ha en mer funksjonell utvalgsmoell, med færre i utvalgene.
- Ved planlagte endringer av tjenestetilbudet må innbyggerne sikres tidlig og god informasjon, og at det så tidlig som mulig opprettes god dialog med de brukerne dette vil omfatte.
- For innbyggere som har problemer med økt digitalisering av deres tjenester, må disse sikres gode løsninger også på andre måter.

Trygg oppvekst

Gode familier er viktige byggeklosser for et godt samfunn. KrF vil derfor arbeide for å styrke barns oppvekst og hjelpe foreldrene i oppgaven som oppdragere. I samarbeid med hjemmet skal barnehage og skole gi trygge barn som vokser opp til å bli trygge voksne.

Mange barn i Halden lever under fattigdomsgrensen. Gjennom målrettet og langsiktig politikk må generelle og spesielle tiltak gjøres for å hjelpe familiene ut av denne situasjonen.

Mange unge sliter med livet sitt. Aktiv deltakelse i fritidsaktiviteter kan da gi bedre livskvalitet. Det er derfor viktig å bygge gode fellesskap, både gjennom offentlige tilbud og frivillige aktiviteter.

Vi ser det som verdifullt at den kristne kulturarven videreføres også til nye generasjoner.

KrF tar utgangspunkt i den naturlige kjønnspolariteten og vil fremme en politikk som støtter opp om denne.

KrF vil:

- Støtte tiltak som hjelper foreldrene i deres oppgave som oppdragere. Et slikt tiltak kan være Home-Start Familiekontakten.
- Støtte tiltak som gir barn og unge en trygg oppvekst, så de kan håndtere fremtidige utfordringer og risikoer. Forskning viser at særlig viktig er de 1000 første dagene etter unnfangelsen.
- Støtte frivillige lag og foreninger som gjennom lavterskeltilbud gir hjelp til livsmestring, fremmer fellesskap og motvirker mobbing.
- Fremme integrering av barn og ungdom med innvandrerbakgrunn. I dette arbeidet ser vi frivillige organisasjoner som viktige samarbeidspartnere.
- Gjennom skolen og frivillige organisasjoner støtte rusforebyggende arbeid blant barn og unge.
- Opprettholde både kommunale og private barnehager, der det også er plass til barnehager med ideelle, lokale eiere.
- Sikre at skolen får nødvendige ressurser og en hensiktsmessig organisering så barna og de unge får et godt nære undervisningstilbud.
- I samarbeid med Frivilligsentralen etablere Lyttevenn for å motivere og stimulere elevers leseferdigheter og leselyset. [<https://lyttevenn.no/>]
- Styrke skolehelsetjenesten for i større grad å fange opp problemer før de blir for store.
- Friskoler kan for noen elever være et godt supplement til den offentlige skolen.
- For å sikre barn trygge områder for lek og fysisk aktivitet i sine nærområder, vil vi ta vare på de små lekeplassene, skogen og stiene.
- Etablere Hjertesoner rundt skolene. Det bør være en mest mulig bilfri sone rundt skolen, med mål om at flere barn skal gå og sykle til og fra skolen.
- I større grad knytte studentmiljøet på Remmen til byens sentrum.
- Styrke busstilbudet mellom Remmen og byen, og de andre byene i Østfold, særlig Fredrikstad.

Kirke, kultur og idrett

En trygg identitet og forståelse av hvem vi er, gir trygge mennesker. Halden har en lang og positiv tradisjon med et aktivt kristenliv. Samlinger i kirker og bedehus skaper gode rammer for den enkeltes liv og samfunnet.

KrF tror på et samfunn bygd nedenfra. Det sosiale fellesskapet er limet som binder innbyggerne sammen. Dette kan også motvirke opplevelsen av ensomhet og sosial isolasjon. En viktig del av et godt samfunn er alt frivillig arbeid som utføres av et mangfold av lag og foreninger.

KrF vil:

- Arbeide for et livssynsåpent samfunn der tro og livssyn er en naturlig del av lokalsamfunnet.
- Sikre tilstrekkelig med midler til at Kirkelig fellesråd fortsatt kan ivareta kirkegårder og gravferd på en verdig måte.
- Støtte kirker og kristne organisasjoner som formidlere av kristen tro og kulturarv.
- Støtte samarbeidet mellom kirke og skole der det tilbys besøk i kirker og deltakelse på gudstjenester.
- Støtte frivillig virksomhet som fremmer positive og fellesskapsfremmende holdninger i menigheter, lag og foreninger.
- Ved støtte til idretten prioritere det som gir størst gevinst i bedret folkehelse.
- Med utgangspunkt i en kommunal frivillighetsplan legge forholdene bedre til rette for lag og foreningers frivillige innsats i et positivt samspill med det offentlige tilbudet.
- For å styrke innsatsen overfor uorganiserte barn og unge, settes noe av kulturmidlene av til støtte for frivillige som kan lage gode tilbud rettet mot disse.
- Bevare idrettsaktiviteter som alkoholfrie soner. Arbeide for at også kulturarrangementer i større grad kan bli alkoholfrie.

Helse, omsorg og sosial

Med utgangspunkt i menneskeverd i sentrum vil vi arbeide for en verdig eldreomsorg og nødvendig hjelp til grupper som trenger støtte.

Antallet eldre vil fremover øke kraftig, og dermed også behovet for økt helsehjelp. Samtidig vil også antall demente øke. I årene fremover må derfor mer av kommunens ressurser dreies over til å dekke deres behov.

I møte med Eldres behov trengs en helhetlig tenkning der fysiske, psykiske, sosiale og åndelige behov blir ivaretatt. Positive aktiviteter og sosiale samlinger kan forebygge ensomhet og hjelpe flere eldre til å bo hjemme lengst mulig.

Hjelpende og forebyggende arbeid innen rus og psykiatri bør styrkes. Det offentlige bør støtte opp om frivillig arbeid som hjelper mennesker til et verdifullt liv og gir dem fremtidstro.

Som en del av det rusforebyggende arbeidet vil KrF arbeide for flere alkoholfrie soner.

KrF vil:

- Støtte fellesskapsbyggende tiltak for eldre, særlig enslige.
- Utvide demenskoordinatorens arbeid til å bli et demensteam.
- Styrke dagtilbudet og utvide avlastningstilbudet for demente hjemmeboende.
- Planmessig bygge ut flere sykehjemsplasser. Utbyggingen må holde tritt med behovsøkningen.
- Kartlegge og tilby beboere på sykehjem individuelt tilpassede aktivitetstilbud.

- Redusere dagens skjenke- og åpningstider med minst 1 time. [I dag: 02.00 hverdager, 02.30 fredag og lørdag.]
- Hindre at tilgjengelighet til alkohol spres til stadig nye områder i samfunnet.
- Støtte alkoholfrie soner, både steder og arrangementer.
- Gi økonomisk støtte til alkoholfrie arrangementer for aldersgruppen 18–25 år.
- Arbeide for å få på plass robuste boliger for mennesker med store rusutfordringer.
- Støtte rusavhengige som vil benytte frivillige institusjoner som kan vise til gode resultater ved avrusing og rehabilitering.
- Gi støtte til organisasjoner som hjelper fattige, som Frelsesarmeen, Det Grønne Hus, Kirkens bymisjon og Klessentralen.

Næring og teknisk

Halden har et stort behov for flere attraktive arbeidsplasser. En god næringsvirksomhet er avgjørende for at innbyggerne kan ha sitt arbeid i egen kommune. Planlegging for fremtiden må skje med tanke på et samfunn tilgjengelig for alle.

Kristelig Folkeparti vil:

- Føre en næringspolitikk som bidrar til flere arbeidsplasser og innovasjon og nyskaping.
- Sette av tilstrekkelig med næringsarealer med tanke på utvikling av eksisterende bedrifter og nyetableringer.
- Legge til rette for et levende skog- og landbruk, med mulighet for økt verdiskaping.
- Arbeide for at det blir fortgang i arbeidet med å bedre farleden gjennom Svinesund til Halden.
- Starte arbeidet med å rullere (deler av) gjeldende sentrumsplan.
- Arbeide for flere leiligheter i sentrum.
- Sikre nødvendig vedlikehold av kommunale veier og eiendommer så våre verdier ikke forvitrer.
- Arbeide for å nå visjonen om et universelt utformet samfunn. Det bør årlig rapporteres om hva som gjøres for å følge opp handlingsplanen for universell utforming.
- Motarbeide ulike former for diskriminering av mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Bruke også frivillige lag, foreninger og kirker til språk- og arbeidspraksis for flyktinger så de lettere kan komme i arbeid og bli integrert i samfunnet.

Natur og miljø

Menneskene er satt som forvaltere av Guds skaperverk. I lys av en truende klima- og miljøkrise vil vi arbeide for en bærekraftig utvikling. Bevaring av matjord må styrkes.

I dag forbruker vi mer enn hva som er bærekraftig for kloden. Dette er en etisk utfordring som må omsettes i målrettet politisk handling. Istedenfor å tenke på økonomisk vekst som et ubetinget gode, bør vi i større grad legge opp til en nøktern livsstil og sikre oss et bærekraftig samfunn. Ved å redusere råvarebruk, avfall, utslipp og energiforbruk, kan ressursene forbli i økonomien lengst mulig (sirkulærøkonomi).

KrF vil:

- Arbeide for at Parisavtalen etterleves lokalt i Halden. Dette konkretiseres med at de lokale utslippene av CO2 og andre drivhusgasser reduseres med minst 60 % fra 2016 til 2030.
- Arbeide for at kommunen i sin egen virksomhet må være et godt forbilde for innbyggere og næringsliv

- Utarbeide en holdningskampanje for større bevissthet rundt forbruk, gjenbruk og reparasjon.
- Arbeide for at alle avdelinger i kommunen har et eierskap til å redusere utslipp.
- Bevare og oppruste grønne lunger i nærområdene.
- Ta vare på dyrket og dyrkbar jord, og et biologisk mangfold.
- Legge til rette for at en større del av befolkningen kan bruke sykkel som fremkomstmiddel.
- Arbeide for økt utbygging av ladestasjoner for el-biler.
- Arbeide for at Halden kan bli godkjent av Trygg Trafikk som en «trafikksikker kommune».
- Arbeide for bedret kollektivtilbud til og fra Halden, og innad i kommunen.
- Innføre tilskudd til barnefamilier som vil gå over fra engangsbleier til tøybleier.
- Ved eventuell lagring av atomavfall i Halden følge opp at sikkerhet ivaretas og det gis god informasjon til lokalsamfunnet.

Hele kommunen

Det skal være godt å bo i hele Halden. I den forbindelse er det viktig at det er god kommunikasjon i kommunen

Levende nærmiljøer er en av forutsetningene for et godt hverdagsliv. Vi må derfor opprettholde en levedyktig bosetning og struktur i hele kommunen.

En vellykket integrering av flyktninger og innvandrere forutsetter et godt samspill mellom det offentlige, næringslivslivet og frivilligheten.

KrF vil:

- Settes av midler til nærmiljøtiltak der lokale sammenslutninger kan søke om medfinansiering til lokale prosjekter som fører til en bedre samhandling i nærmiljøet.
- Arbeide for bedret kollektivtrafikk mellom sentrum og de mindre tettbebygde områdene.
- Støtte utbygging av godt utbygd nett av internett og mobilforbindelse til alle kommunens innbyggere.
- Støtte frivillige som skaper inkluderende miljøer for flyktninger og innvandrere.

Vedtatt på årsmøtet i Halden KrF 13.2.2023